

Arbeidsmarktflits

Nieuwe belgen in loondienst: Meer kleur op het activiteitenpalet

19 October 2004

Vorig jaar rond deze tijd verscheen een arbeidsmarktflits¹ waaruit duidelijk werd dat loontrekkende niet-Belgen een aparte, minder gunstige positie innemen op de Vlaamse jobmarkt in vergelijking met loontrekkende Belgen. Ze werken, al naar gelang de specifieke nationaliteitsgroep, geconcentreerd in enkele minder aantrekkelijke sectoren zoals de land- en tuinbouw, bouw, horeca, uitzend- en schoonmaaksector.

In deze flits gaan we een stapje verder en kijken we naar hoe het de loontrekkende allochtonen vergaat die in de loop van hun leven de Belgische nationaliteit verkregen.² Uit de vergelijking van de sector waar deze nieuwe Belgen aan het werk zijn met deze van hun niet-genaturaliseerde landgenoten en met de totale loontrekkende populatie blijkt dat opvallende verschillen tussen landengroepen blijven bestaan, maar ook dat binnen één herkomstgroep de verschillen tussen de genaturaliseerden en niet-Belgen vaak groot zijn.

De tot Belg genaturaliseerde allochtonen verdwijnen grotendeels uit de land- en tuinbouw (de primaire sector), een activiteitensector die niet van tel is voor de totale groep van loontrekkenden, maar die wel heel wat niet-Belgen waaronder veel Turken en Marokkanen aan het werk zet. Bij de Italianen, voor wie de land- en tuinbouwsector te verwaarlozen is als werkgever, is de eenzijdige afhankelijkheid van de industrie en de bouw als werkgever (de secundaire sector) heel wat kleiner als zij de Belgische nationaliteit hebben. De grootste verschuiving op het niveau van de hoofdsectoren doet zich voor bij de Italiaanse en Marokkaanse mannen en vrouwen waarvan het aandeel loontrekkenden in de primaire en secundaire sector bij de nieuwe Belgen maar liefst 18% lager ligt dan bij diegenen die hun herkomstnationaliteit behielden.

Een gekrompen aandeel van primaire en/of secundaire activiteiten gaat samen met een betere vertegenwoordiging in de dienstensectoren. Zo zien we de tot Belg genaturaliseerde loontrekkenden opduiken in de publieke dienstensector, daar waar de niet-Belgen met de Italiaanse, Marokkaanse en Turkse nationaliteit er zo goed als niet aan bod komen.

Tabel Mannelijke allochtone loontrekkenden (18-55 jaar) naar (herkomst-)nationaliteit en activiteitensector (Arrondissementen Antwerpen, Gent en Hasselt; 30 juni 1998)

WAV-sector	Italië		Turkije		Marokko		Totale loontrekkende bevolking
	niet-Belgen	Genaturaliseerd	niet-Belgen	Genaturaliseerd	niet-Belgen	Genaturaliseerd	
Land- en tuinbouw en visserij	0,3	0,3	8,9	5,0	12,5	0,7	
Primaire sector	0,3	0,3	8,9	5,0	12,5	0,7	1,0
Overige industrie	10,8	9,1	18,9	20,1	9,2	10,4	14,0
Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	1,8	0,9	7,2	3,7	8,1	4,0	3,4
Metaal	41,9	32,2	19,9	29,5	21,1	24,9	15,8
Bouw	15,0	10,7	18,9	8,7	10,1	8,3	8,8
Secundaire sector	69,3	52,9	64,9	61,9	48,5	47,5	42,0
Distributie- en verhuurdiensten	8,8	11,2	5,1	6,6	7,7	11,8	13,1
Horeca	5,1	1,8	1,8	1,8	6,0	6,6	2,3
Vervoersector	4,7	7,2	2,8	3,1	3,2	5,7	10,1
Post- en telecom, financiële diensten en informatica	0,9	2,4	0,2	0,3	0,4	1,7	6,9
Advies en bijstand aan ondernemingen en personen	1,0	2,8	0,5	0,8	0,7	2,5	3,5
Industriële reiniging	0,9	1,9	3,6	3,1	4,8	4,1	0,7
Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	5,1	7,9	9,6	10,7	11,3	11,4	3,6
Overige diensten aan personen	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,9	0,3
Tertiaire sector	26,8	35,4	23,6	26,4	34,3	44,8	40,4
Openbaar bestuur, justitie e.d. en verplichte soc. verz.	0,4	4,8	0,3	1,6	0,9	0,9	5,8
Onderwijs	0,8	4,0	0,8	2,1	0,6	1,9	5,4
Gezondheidszorg en mntsch dienstverlening	1,4	1,8	0,7	1,5	1,7	2,5	3,1
Recreatie, cultuur en sport	0,4	0,6	0,1	0,2	0,4	1,0	0,9
Overige quartair	0,8	0,4	0,7	1,3	1,0	0,7	1,3
Quartaire sector	3,5	11,4	2,6	6,7	4,7	7,0	16,6
Totaal gedefinieerde activiteiten	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: Administratief databestand allochtonen op de arbeidsmarkt (Bewerking Steunpunt WAV)

Er doet zich echter niet enkel een verschuiving voor tussen hoofdsectoren, maar ook tussen activiteiten binnen één hoofdsector. In de secundaire sector daalt het aandeel van nieuwe Belgen in loondienst in de bouw en voedingssector tot op het niveau van de totale populatie van loontrekkende mannen.³ Dit is het opvallendst bij de Turken waar er weinig beweging is op het niveau van de hoofdsector, maar het aandeel loontrekkenden in de bouw daalt van 19% naar 9% en in de voeding van 7% naar 4%. Bij de Marokkaanse en Turkse mannen die Belg werden gaat die daling gepaard aan meer tewerkstelling in de metaalsector. Bij Italianen, die heel sterk op de secundaire sector zijn aangewezen, daalt het aandeel van de Italiaanse Belgen er over de ganse lijn, in de metaalsector inclusief. Uiteindelijk blijken alle nieuwe Belgen oververtegenwoordigd in de metaalsector in vergelijking met de populatie van loontrekkenden.

In de commerciële dienstensector blijven genaturaliseerde Italianen, Turken en Marokkanen, net zoals de niet-Belgen, oververtegenwoordigd in de industriële reiniging en (vooral) in de uitzendsector. We vinden ze meer dan vroeger in de vervoersector en de distributie en verhuurdiensten. Ze sijpelen ook stilaan binnen in sectoren zoals post- en telecom, financiële diensten en informatica en advies en bijstand aan ondernemingen en personen, al blijft de instroom er beperkt.

Het aandeel van allochtone mannen en vrouwen in de quartaire of publieke dienstensector neemt sterk toe wanneer ze Belg zijn, al blijft hun participatie in de quartaire sector nog ver onder die van de globale loontrekkende bevolking in Vlaanderen. We kunnen, ondanks de blijvende oververtegenwoordiging in sectoren zoals de metaal, industriële reiniging en uitzendarbeid, stellen dat de nieuwe Belgen zich beter spreiden over de diverse activiteitensectoren in vergelijking met de niet-Belgen. Ze nemen vaak een positie in tussen die van de totale populatie en de eigen herkomstgroep die de herkomstnationaliteit behield. Het is in minder aantrekkelijke sectoren zoals de land- en tuinbouw en de bouw dat hun aandeel daalt.

Meer informatie vindt u in hoofdstuk 18 'Nieuwe Belgen in loondienst in Vlaanderen', in het Jaarboek over de arbeidsmarkt in Vlaanderen, editie 2004.

¹ Arbeidsmarktflits van 12 december 2003. De Aziaat aan de vaat? Belgen en niet-Belgen in loondienst: waar werken ze?

² Hiertoe werd door de Kruispuntbank Sociale Zekerheid een bestand aangemaakt van alle allochtone Belgen en niet-Belgen in loondienst uit de arrondissementen Antwerpen, Hasselt en Gent. Het betreft de populatie van niet-Belgen en genaturaliseerde Belgen die op 30 juni 1997 in de arrondissementen Antwerpen, Hasselt en Gent woonden en loontrekkenden waren, gekoppeld aan het Datawarehouse Arbeidsmarkt bij de Kruispuntbank Sociale Zekerheid voor de arbeidsmarktinformatie (30 juni 1998) en aan het Rijksregister voor de informatie over de vroegere nationaliteit van de allochtonen Belgen. Het gaat om 37 200 mensen, van wie op het moment van het onderzoek 61 procent Belg was geworden

³ De industrie en de bouw is hoofdzakelijk een mannensector.